

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sihtasutus Sõmerpalu Hooldekodu
somerpalu.hk@gmail.com
Kalamajand 1, Järvere küla, Võru vald
66629, Võru maakond

30.07.2025 nr 5.1-3/18136-3

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus nr 36) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Kalamajand 1, Järvere küla, Võru vald 66629, Võru maakond.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 10.07.2025.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse juhataja Kersti Kask, juhtivspetsialist Svetlana Kubpart (järelevalvemeeskonna juht), peaspetsialist Tõnis Palgi.
- 1.6. Teenuseosutaja poolt osalesid järelevalvetoimingutes juhatuse liige Lenhard Ermel ja haldussekretär Hellen Danilson.
- 1.7. Järelevalve menetluses kasutatud meetodid: päringud karistusregistris, majandustegevuse registris (MTR) ja töötamise registris (TÖR), paikvaatlus, dokumentide analüüs, e-kirjavahetus, vestlused klientide ja nende lähedastega ning hooldekodu töötajatega.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et sihtasutus Sõmerpalu Hooldekodu ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

- 2.1. **MSÜS § 30 lõige 2**, mis kohustab ettevõtjat teatama tegevusloa kontrolliesemega ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. MTR ja TÖR andmete kontrollimisel selgus, et Hooldekodu ei ole hiljemalt viie tööpäeva jooksul SKAd teavitanud tegevusloa kontrolliesemega seotud muudatustest. 15.07.2025 MTRi andmetel osutasid Hooldekodus vahetult teenust kokku 12 töötajat, kellest kaks polnud kantud MTRi ja kahe töötaja töösuhe oli sihtasutusega lõppenud. Hooldekodu tegi parandused MTRi, kõrvaldades rikkumise järelevalve menetluse ajal.
- 2.2. **SHS § 22 lõike 3** alusel osutavad hooldusteenust vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja ning abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja. Tööajatabelistest

(mai- juuli 2025) nähtub, et abihooldustöötajad töötasid ilma hooldustöötaja juhendamiset 17.05.2025 ja 21.05.2025.

2.3. SoMm nr 36 § 2 lõige 3, mille järgi tagab teenuseosutaja hooldustoimingute tegemisel teenusesaajale privaatsuse, tema tahte ja võimekuse arvestamise ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamise. Hooldekodus ei kasutatud hooldustoimingute tegemisel teenusesaaja privaatsuse tagamiseks sirmi või kardinat vms vahendit. Sirmid olid küll olemas, kuid ei leidnud kasutamist hooldustoimingute teostamisel, kuna toad on kitsad ja alusel sirmid jäid hooldustöötajatele ette. Hooldekodule on soovitatud asendada sirmid siinidel kardinatega. Rikkumine on kirjeldatud punktis 3.2.1.

2.4. SHS § 144 lg 5² punktid 1 ja 2, mille alusel kannab väljaspool kodu ÜHteenuse osutaja sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse 14 kalendripäeva jooksul teenusele asumisest või teenuse osutamise lõpetamisest:

- teenust saava isiku käesoleva seaduse § 142¹ punktis 1 nimetatud üldandmed;
- isikule teenuse osutamise lõpetamise andmed.

Paikvaatluse päeval oli teenusel 43 inimest. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmetel oli seisuga 10.07.2025 Hooldekodu nimekirjas 36 teenusesaajat.

Võttes arvesse, et Hooldekodu on asunud järelevalvemenetluse ajal rikkumisi kõrvaldama ja on koostöövalmis, ei pea SKA vajalikuks ettekirjutuse tegemist. SKA teostab järelkontrolli rikkumiste täitmise üle peale 30.10.2025.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

SKA algatas 27.06.2025 järelevalvemenetluse sihtasutuses Sõmerpalu Hooldekodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) üle. Järelevalve raames toimus etteteatamata paikvaatlus 10.07.2025 Hooldekodu tegevuskohta. Hooldekodule on välja antud 13.11.2019 tähtjatu tegevusluba nr SÜH000003 ÜHteenuse osutamiseks maksimaalselt 49le isikule aadressil Kalamajand 1, Järvere küla, Võru vald, Võru maakond. Paikvaatluse päeval oli teenusel 43 inimest. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmetel oli seisuga 10.07.2025 hooldekodu nimekirjas 36 teenusesaajat. Majandustegevuse registrisse (MTR) oli seisuga 10.07.2025 kantud 12 teenust vahetult osutavat töötajat.

Hooldekodu tegutseb kahekorruselises hoones. Tagatud on ligipääsetavus (lift, kaldteed, tubades ja koridoris ülesõidud, ruumidesse ja lifti on võimalik siseneda ratastooliga). Hoone sisse- ja väljapääsude juures ning üldkoridorides on videovalve. Maja ümber on hoolitsetud õueala, aiavärvaid ei lukustata. Välialal on aiapaviljonid, pingid istumiseks. Iseseisvalt käivad õues need teenusesaajad, kes oma tervises seisundist lähtuvalt suudavad seda teha, teised käivad koos hooldustöötaja või lähedasega. Teenusele võetakse vabade kohtade olemasolul kõik soovijad, eelistatakse kohalikke elanikke. Teenusele ei võeta eritoidu vajadusega isikuid. Mõtestatud päevategevuste eest hoolitseb tegevusjuhendaja väljaõppega abihooldustöötaja. Esimesele korrusele on majutatud pigem liikuvad teenusesaajad, teisele voodikesksed.

Teenusesaajate eluruumid on kahekohalised, privaatse vannitoaga, varustatud häirenupu süsteemiga. Peamiselt on kasutusel funktsionaalvoodid. Osakondades on ka üldkasutatavad duširuumid, kus toimub klientide üldpesu. Hooldekodu elu- ja hügieeniruumides on olemas vajalikud abivahendid (käetoed, käsipuud, pesemisraam jms). Mõlemal korrusel on hooldustöötajate töö- ja puhkeruumid. Teenusesaajatel on mõlemal korrusel võimalik vaadata puhkealal televiisorit, samuti on võimalik vaadata telerit ka eluruumides. Klientide abivahendite (rulaatorid, ratastoolid jms) olemasolu hinnatakse piisavaks, peamiselt on kasutusel Hooldekodu abivahendid. Toad on heas korras, valgusküllased ja puhtad. Keldrikorrusel asuvad köögiplakk, söögisaal, ruumid kohtumisteks, saun.

3.1. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) hiljemalt viie tööpäeva jooksul muudatustest, mil hooldustöötaja või abihooldustöötaja

tööleping on sõlmitud või on tööleping lõpetatud. Tegevusloa väljastajal peab olema võimalus kontrollida hooldustöötaja või abihooldustöötaja vastavust nõuetele.

SKA seisukoht: majandustegevusnõuded on täidetud.

3.2. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.2.1. SHS § 20 lõigete 2 ja 3 ja määruse § 2 lõigete 1 – 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, tervises seisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Kõigi hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Kõigi hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine.

Kuigi Hooldekodul on mitu teiseldatavat sirmi ja lakke paigutatud siine vahekardinate kasutamiseks, ilmnes nii paikvaatlusel kui vestlustest teenusesaajate ja nende lähedastega, et hooldustoimingute teostamisel ei kasutata sirmi või muid privaatsust võimaldavaid vahendeid. Alati kasutatakse sirmi surnu eraldamiseks. Juhime tähelepanu, et ka õiguskantsler on oma seisukohtades väljendanud, et kui mitmekohalises toas kasvõi üks inimene kasutab potitooli, vajab mähkmete vahetamist või voodis pesemist, peab tal olema võimalik teha seda privaatsest. Seda põhimõtet tuleb järgida ka siis, kui inimene ise sirmi või kardinat ei küsi või kui tema ümbritsevast arusaamise võime on vähenenud. Kuna teenuse osutamise ruumid ei soosi teiseldatavate sirmide kasutamist, teeb SKA ettepaneku asendada teiseldatavad sirmid siinidel liikuvate vahekardinatega, mida saab ette tõmmata ka ainult hooldustoimingute ajaks.

SKA seisukoht: Hooldekodu täidab määruse § 2 lõiget 3 osaliselt, kuna kõigile teenusesaajatele ei ole tagatud privaatsus.

SKA seisukoht: Hooldekodu täidab määruse § 2 lõikeid 1-2, 4.

3.2.2. Määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud

Hooldekodu tagab teenusesaajatele järelevalve ja hooldustoimingud, mida teostatakse lähtudes teenusesaaja abivajadusest. Hooldustöötajad abistavad ja juhendavad teenusesaajaid söömisel ja joomisel. Kasutusel on toimingute registreerimise tööleht, valveraport, kus on info nii pesemise, päevasündmuste kui keeramise vajaduse kohta.

Toitlustatakse nii söögisaalis kui teenusesaajate tubades. Teenusesaajate hulgas on nii dementsusega inimesi kui ka erinevate haiguste tõttu voodikeskseid. Kasutusel on hooldustööd toetavad abivahendid (nt pesemisraam ja -tool, lamatiste vastased õhkmadratsid, libilinal jms). Pesemine toimub koostöös hooldustöötaja ja pesijaga. Samal ajal vahetab teine hooldustöötaja voodipesu. Hooldusplaanides on pesemise tiheduseks märgitud 10 päeva tagant. Ka hooldustöötajate sõnul pestakse teenusesaajaid umbes 10 päeva tagant. Vaatamata esitatud pesemisgraafikule leidis kinnitust, et pesija kõiki teenusesaajaid kord nädalas pesta ei jõua, kuna töötab poole kohaga ja päevas aitab pesta 6-8 teenusesaajal. See teeb nädalas 30-40 teenusesaajat, ehk pole tagatud ülekeha pesemine kord nädalas.

Hooldekodu töötajad peavad abivahendite hulka piisavaks. Kasutusel olevad abivahendid on enamjaolt üldkasutatavad, kuid mõned teenusesaajad kasutavad ka isiklikke. Enamik teenusesaajad kasutavad oma isiklikke rõivaid ja jalatseid. Hooldekodul on ka riiete tagavara. Peamiselt kasutatakse pesupesemisel pesumaja teenust. Hooldekodus abistatakse ja juhendatakse teenusesaajaid üle keha pesemisel, abistatakse küünte, juuste ja habeme korrastamisel, korraldatakse vajadusel transport väljapoole maja, vajadusel toetatakse nii teenusesaajat kui tema lähedast elulõputoimingutes. Lähedased olid rahul osutatava teenusega, teenusesaajad on alati puhtad ja hoolitsetud, eriti kiidetakse pakutavat toitu. Samuti ollakse rahul sellega, et Hooldekodu üritab vajaduspõhised toimetused teenusesaajatega ise ära teha, nt viib arsti juurde.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab enamjaolt määruse § 2 lõikes 5 loetletud isikuhooldustoimingud.

3.2.3. Määruse § 2 lõikes 6 loetletud terviseseisundiga seotud toimingud

Hooldekodus töötab osakoormusega meditsiiniõde, kes on kohapeal kahel tööpäeval nädalas. Vajadusel käib perearsti vahendusel teenusesaajate juures ka koduõde. Infovahetuseks hooldustöötajate ja meditsiiniõe vahel on valveraporti leht. Palju infot edastatakse ka suuliselt. Hooldustöötajad oskavad ära tunda lamatisi ja ohtlikke terviseseisundeid, anda esmaabi, jälgida üldist terviseseisundit. Infot jagatakse ka juhatajaga, vajadusel kutsutakse kiirabi. Terviseseisundiga seotud toiminguks on ka abistamine ja juhendamine ravimite manustamisel. Meditsiiniõde tellib elanike retseptiravimeid ja pikendab retsepte. Retseptiravimid asuvad medõe kabinetis, ravimid on tellitud isikupõhiselt pakendatuna. Kõik kukkumised registreeritakse valveraportisse, kukkumisohtu märgitakse ka hooldusplaanides. Kukkumiste ennetamiseks on korruste vahel liikumiseks lift, seintel käsipuud, samuti saadab hooldustöötaja teenusesaajat õues liikumisel. Enamik teenusesaajaid on sama perearsti nimistus.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab määruse § 2 lõikes 6 loetletud terviseseisundiga seotud toimingud.

3.2.4. Määruse § 2 lõikes 7 loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud

Igal teenusesaajal on isiklik hooldusplaan. Hooldusplaanid on koostatud elektrooniliselt ja välja printitud. Hooldusplaanide hoitakse meditsiinitöötaja kabinetis. Analüüsitud hooldusplaanides oli kavandatud teenusesaajatele füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguid (nt liikumine abivahendiga, osavõtt korraldatud tegevustest). Iseseisvalt liikuvatel teenusesaajatel on võimalik värskes õhus viibida, soovijaid aidatakse õue ka ratastooliga. Lähedastega suhtlemist toetatakse ning külastajate kohtumist teenusesaajatega ei piirata. Üks abihooldustöötajatest on läbinud tegevusjuhendaja väljaõppe ja kavandab teenusesaajatele mõtestatud päevategevusi. Nii teenusesaajad kui nende lähedased mainisid vestlustes, et Hooldekodus korraldatakse üritusi, kord nädalas käib kaupluseauto, kust ostetakse meelepärast, saab lugeda lehti ja raamatuid.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

3.2.5. SHS § 21 lõige 1-5 (hooldusplaani koostamine)

SHS § 21 lõike 1 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus (KOV) inimese ÜHteenusele suunamise haldusaktis (nt korraldus) või halduslepingus koos teenust saava inimese ja teenuse osutajaga määrama kindlaks toimingud, mis tagavad inimesele turvalise keskkonna ja toimetuleku (sh põhivajaduste katmise).

Tagasisidet andnud kohalikud omavalitsused on väljendanud rahulolu teenusega, küsimused ja mured lahendatakse jooksvalt. Omavaheline infovahetus teenusesaajat puudutavates küsimustes on pigem erandiks.

SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid, et tagada teenusesaajale turvaline ja tema abivajadusest lähtuv keskkond. Hooldusplaan tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaanid peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas. Määruse § 2 lõike 1 kohaselt tuleb teenuseosutajal teenusesaajale tagada hooldustoimingud ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad toimingud ja teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

Hooldusplaane koostab ja vaatab üle meditsiiniõde. Tervishoiuteenuse vajadus ei ole hooldusplaanides selgelt välja toodud, küll mõned tervise säilitamisega seotud tegevused (nt vedeliku tarbimine, unekvaliteedi tagamine). Hooldusplaani asuvad peamiselt meditsiiniõde kabinetis. Tagasisidet teenusele andnud teenusesaajate lähedased ei olnud teadlikud hooldusplaani olemasolust ega selle sisust. SKA tuletab meelde, et kui teenuse saaja pole kontaktne, koostatakse hooldusplaani koostöös teenuse rahastajaga.

SKA seisukoht: Hooldekodu tagab SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 sätestatud nõudeid.

- 3.2.6. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4** sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi teenust vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalve käigus kontrolliti karistusregistrist teenust vahetult osutavate töötajate karistatust, Hooldekodu töötajatel SHS § 22 lõikes 5 sätestatud töötamise piiranguid ei tuvastatud. Juhatuse liikme sõnul kontrollitakse töötajate karistatust alati tööle asumisel. SKA peab vajalikuks välja tuua, et karistatust tuleb kontrollida ka jooksvalt, vähemalt ühe korra aastas. Sihtasutus Sõmerpalu Hooldekodu edastas 11.07.2025 töötajate nimekirja 12 hooldus- ja abihooldustöötaja andmetega, kellest kaks polnud kantud MTRi ja kahe töötaja töösuhe oli sihtasutusega lõppenud, ent andmed MTRist eemaldamata. Hooldekodu tegi parandused MTRi, kõrvaldades rikkumise järelevalve menetluse ajal. Töötamise registrisse (TÖR) olid kõik töötajad kantud.

SKA seisukoht: Hooldekodu on täitnud SHS § 22 lõigete 1- 4 nõuded.

Käesoleval hetkel ei ole Hooldekodul veel täidetud nõue töötajate arvule, mis tuleneb [määruse](#) §st 3 (rakendub 01.07.2026). Arvutuse aluseks on võetud asutuse edastatud töötaja graafik ja teenusesaajate arv. Nõude täimiseks on vajalik alates 01.07.2026 kahe hooldustöötaja kohalolek ööpäevaringselt ja lisaks vähemalt kahe hooldustöötaja või abihooldustöötaja kohalolek päevasel ajal 12 järjestikuse tunni jooksul.

TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

1. SKA soovib üle vaadata pesemisgraafikud ja vajadusel väiksema abivajadusega teenusesaajate ülekeha pesemine planeerida ajale, mil pesijat majas ei ole ja pesemisel saavad abistada hooldustöötajad. Selliselt jääks pesijale rohkem aega suurema abivajadusega teenusesaajate aitamiseks.
2. Et tagada hooldusplaani vastavus nõuetele, kasutada SKA poolt väljatöötatud hooldusplaani [juhendit](#) ja [vormi](#).
3. Lähedaste antud tagasisidest tuli esile vajadus selgitada paremini hooldekodu teenusele asumise protsessi, ka iseenesest mõistetavat ja rutiinset, nt kuidas on korraldatud asjaajamine, milliseid vahendeid oodatakse lähedaste poolt (pesemisvahendid, kreemid, vitamiinid), kuidas on korraldatud pesupesemine jne.
4. Kaasata hooldustöötajaid hooldusplaani koostamisse ja motiveerima kasutama hooldusplaane hooldustoimingute tegemise alusdokumendi ja töövahendina.
5. Kaasata hooldusplaani koostamisse ja tutvustada hooldusplaani teenusesaajatele ja nende lähedastele ning selgitada plaanide koostamise eesmärki.
6. Selgitada hooldustöötajatele ja abihooldustöötajatele privaatsuse tagamise olulisust, eriti hooldustoimingute läbiviimisel. Hooldustoimingute ajal privaatsuse tagamine on oluline, et säilitada teenusesaaja väärikus ja turvatunne.
7. Kontrollida regulaarselt töötajate töötamise piirangu puudumist karistusregistrist.

(allkirjastatud digitaalselt)
Svetlana Kubpart
juhtivspetsialist (järelevalve)